

178

USTAWA

z dnia 19 kwietnia 1991 r.

o samorządzie pielęgniarek i położnych.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Tworzy się samorząd pielęgniarek i położnych dla reprezentowania zawodowych, społecznych i gospodarczych interesów tych zawodów, zwany dalej „samorządem”.

2. Jednostkami organizacyjnymi samorządu posiadającymi osobowość prawną są: okręgowe izby pielęgniarek i położnych oraz Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych, zwane dalej odpowiednio „okręgowymi izbami” i „Naczelna Izba”.

3. Samorząd jest niezależny w wykonywaniu swych zadań i podlega tylko ustawie.

Art. 2. 1. Siedzibą Naczelnej Izby jest Warszawa.

2. Okręgowa izba obejmuje swoim zasięgiem działania jedno lub więcej województw. Obszar działania poszczególnych okręgowych izb oraz ich siedziby ustala Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych.

3. Okręgową izbę stanowią pielęgniarki i położne wpisane na listę jej członków.

Art. 3. Ilekroć w ustawie jest mowa o „pielęgniarcie”, należy przez to rozumieć również „pielęgniarską” i „asystentkę pielęgniarską”.

Art. 4. 1. Zadaniem samorządu jest w szczególności:

- 1) sprawowanie pieczy i nadzoru nad należyтым wykonywaniem zawodu pielęgniarki i położnej,
- 2) ustalanie i upowszechnianie zasad etyki zawodowej oraz sprawowanie nadzoru nad ich przestrzeganiem,
- 3) ustalanie standardów zawodowych i standardów kwalifikacji zawodowych pielęgniarek i położnych obowiązujących na poszczególnych stanowiskach pracy, zatwierdzanych przez Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej,
- 4) opiniowanie programu kształcenia zawodowego,
- 5) współdziałanie w ustalaniu kierunków rozwoju pielęgniarstwa,
- 6) integrowanie środowiska pielęgniarek i położnych,
- 7) obrona godności zawodowej pielęgniarek i położnych,
- 8) reprezentowanie i ochrona zawodu pielęgniarki i położnej,
- 9) zajmowanie stanowiska w sprawach stanu zdrowia społeczeństwa, polityki zdrowotnej państwa oraz organizacji ochrony zdrowia,
- 10) szerzenie oświaty zdrowotnej,
- 11) współpraca z towarzystwami naukowymi, szkołami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi w kraju i za granicą,
- 12) współpraca z samorządem lekarskim oraz z samorządami innych zawodów medycznych w kraju i za granicą,
- 13) organizowanie i prowadzenie instytucji samopomocowych i innych form pomocy materialnej dla pielęgniarek, położnych i ich rodzin,
- 14) zarządzanie majątkiem własnym,
- 15) prowadzenie działalności wydawniczej.

2. Samorząd wykonuje swoje zadania w szczególności przez:

- 1) stwierdzanie prawa wykonywania zawodu pielęgniarki i prawa wykonywania zawodu położnej oraz prowadzenie rejestru pielęgniarek i rejestru położnych,
- 2) negocjowanie warunków pracy i płac,
- 3) opiniowanie i wnioskowanie w sprawach kształcenia przed- i podyplomowego, a w szczególności specjalizacji zawodowej pielęgniarek i położnych,
- 4) przewodniczenie komisjom konkursowym na stanowiska pielęgniarek naczelnych, przełożonych i pielęgniarek oddziałowych oraz uczestnictwo w konkursach na inne kierownicze stanowiska w służbie zdrowia,
- 5) opiniowanie projektów aktów normatywnych dotyczących ochrony zdrowia i wykonywania zawodu pielęgniarki i położnej,
- 6) orzekanie w zakresie odpowiedzialności zawodowej pielęgniarek i położnych oraz sprawowanie sądownictwa polubownego.

Art. 5. Uprawnienia samorządu wymienione w art. 4 ust. 2 pkt 2 nie naruszają uprawnień związków zawodowych, wynikających z ustawy o związkach zawodowych i Kodeksu pracy.

Art. 6. 1. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej może zaskarżyć do Sądu Najwyższego pod zarzutem sprzeczności z prawem uchwały organu izby w ciągu 2 miesięcy od dnia otrzymania uchwały. Sąd Najwyższy utrzymuje zaskarżoną uchwałę w mocy lub ją uchyla.

2. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej może zwrócić się do Krajowego Zjazdu Pielęgniarek i Położnych lub do Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych o podjęcie uchwały w sprawie należącej do właściwości samorządu.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, powinien rozpatrzyć najbliższy Krajowy Zjazd Pielęgniarek i Położnych, a Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych w terminie miesiąca od jego wpływu.

Rozdział 2

Członkowie samorządu, ich prawa i obowiązki

Art. 7. 1. Na listę członków okręgowej izby wpisuje się pielęgniarki i położne, które:

- 1) posiadają prawo wykonywania zawodu,
- 2) zamierzają wykonywać lub wykonują zawód na obszarze działania izby.

2. Na listę członków okręgowej izby mogą być wpisane, na swój wniosek, pielęgniarki i położne spełniające warunek określony w ust. 1 pkt 1, lecz nie wykonujące zawodu.

3. W razie wykonywania zawodu na obszarze działania dwóch lub więcej izb, pielęgniarka lub położna podlega wpisaniu na listę członków wybranej przez siebie izby.

Art. 8. Skreślenie z listy członków okręgowej izby następuje wskutek:

- 1) śmierci,
- 2) prawomocnego pozbawienia prawa wykonywania zawodu z mocy orzeczenia sądu pielęgniarek i położnych lub z wyroku sądu,

- 3) zrzeczenia się prawa wykonywania zawodu,
- 4) przeniesienia się na teren innej izby.

Art. 9. Członkowie samorządu obowiązani są:

- 1) postępować zgodnie z zasadami etyki zawodowej,
- 2) sumiennie wykonywać obowiązki zawodowe,
- 3) przestrzegać uchwał organów izb,
- 4) regularnie opłacać składkę członkowską.

Art. 10. Członkowie samorządu mają prawo:

- 1) wybierać i być wybierani do organów izb, z zastrzeżeniem art. 15 ust. 1, 2 i 3,
- 2) korzystać z pomocy izb w zakresie rozwijania kwalifikacji zawodowych oraz w zakresie zapewnienia właściwych warunków wykonywania zawodu,
- 3) korzystać z ochrony i pomocy prawnej organów izb,
- 4) korzystać z innych świadczeń izb i działalności samopomocowej.

Art. 11. 1. Zakład pracy nie może wypowiedzieć lub rozwiązać umowy o pracę ani wypowiedzieć warunków pracy i płacy pielęgniarki lub położnej pełniącej funkcję z wyboru w organach izb, o których mowa w art. 12 pkt 2—5 i art. 13 pkt 2—5, w czasie jej pełnienia oraz w okresie jednego roku po ustaniu kadencji, bez zgody właściwej okręgowej rady pielęgniarek i położnych.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadkach określonych w art. 40, art. 41¹ oraz art. 43 § 1 pkt 2 Kodeksu pracy.

Rozdział 3

Organy samorządu i ogólne zasady ich działania

Art. 12. Organami okręgowej izby pielęgniarek i położnych są:

- 1) okręgowy zjazd pielęgniarek i położnych,
- 2) okręgowa rada pielęgniarek i położnych,
- 3) okręgowa komisja rewizyjna,
- 4) okręgowy sąd pielęgniarek i położnych,
- 5) okręgowy rzecznik odpowiedzialności zawodowej,

zwane dalej odpowiednio „okręgowym zjazdem”, „okręgową radą”, „okręgowym sądem” i „okręgowym rzecznikiem”.

Art. 13. Organami Naczelnej Izby Pielęgniarek i Położnych są:

- 1) Krajowy Zjazd Pielęgniarek i Położnych,
- 2) Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych,
- 3) Naczelna Komisja Rewizyjna,
- 4) Naczelny Sąd Pielęgniarek i Położnych,
- 5) Naczelny Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej,

zwane dalej odpowiednio „Krajowym Zjazdem”, „Naczelną Radą”, „Naczelnym Sądem” i „Naczelnym Rzecznikiem”.

Art. 14. 1. Kadencja organów izby trwa 4 lata.

2. Tę samą funkcję w organach izby można pełnić nie dłużej niż przez dwie następujące po sobie kadencje.

Art. 15. 1. Czynne prawo wyborcze przysługuje wszystkim członkom izby, z wyłączeniem zawieszonych w prawie wykonywania zawodu.

2. Bierne prawo wyborcze przysługuje wszystkim członkom izby, z wyłączeniem ukaranych karą wymienioną w art. 39 ust. 1 pkt 2, 3 i 4.

3. Na członków okręgowych sądów i Naczelnego Sądu mogą kandydować pielęgniarki i położne mające co najmniej 7-letni staż pracy w zawodzie.

4. Wybory do organów izby odbywają się w głosowaniu tajnym, przy nieograniczonej liczbie kandydatów.

Art. 16. Mandat członka organu izby wygasa wskutek:

- 1) zrzeczenia się mandatu,
- 2) skreślenia z listy członków okręgowej izby,
- 3) ukarania prawomocnym orzeczeniem okręgowego sądu lub Naczelnego Sądu karami określonymi w art. 39 ust. 1 pkt 2, 3 i 4,
- 4) odwołania przez organ, który dokonał wyboru,
- 5) skazania prawomocnym wyrokiem na karę dodatkową pozbawienia praw publicznych lub zakazu wykonywania zawodu pielęgniarki lub położnej.

Art. 17. Uchwały organów izby podejmowane są zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków tego organu.

Art. 18. 1. Członkowie organów izby pełnią swoje obowiązki nieodpłatnie.

2. Krajowy Zjazd ustali wykaz stanowisk w organach izby, których pełnienie może być wynagradzane.

3. Naczelna Rada ustala zasady wynagradzania osób pełniących obowiązki na stanowiskach określonych w ust. 2.

4. Wysokość wynagrodzenia ustala dla członków organów Naczelnej Izby Naczelna Rada, a dla członków organów okręgowej izby — okręgowa rada.

Art. 19. 1. Na wniosek okręgowej rady lub Naczelnej Rady zakład pracy obowiązany jest zwolnić od pracy pracownika pełniącego funkcję z wyboru w organach izby lub wykonującego czynności na rzecz izby, bez prawa do wynagrodzenia.

2. Naczelna Rada określa zasady i tryb kompensacji wynagrodzenia przez organy samorządu na czas zwolnień od pracy, o których mowa w ust. 1, oraz tryb zwrotu kosztów podróży i innych uzasadnionych wydatków poniesionych przez członka w związku z wykonywaniem czynności na rzecz izby, na zasadach przewidzianych dla pracownika.

Rozdział 4

Organy okręgowej izby

Art. 20. Najwyższym organem okręgowej izby jest okręgowy zjazd.

Art. 21. 1. W okręgowym zjeździe uczestniczą delegaci wybrani w rejonach obejmujących swym zasięgiem część obszaru działania izby.

2. Zasady podziału izby na rejony oraz liczbę delegatów biorących udział w okręgowym zjeździe ustala okręgowa rada.

3. W okręgowym zjeździe mogą uczestniczyć, z głosem doradczym, nie będący delegatami członkowie ustępującej okręgowej rady, okręgowej komisji rewizyjnej, okręgowego sądu oraz okręgowy rzecznik i jego zastępcy.

Art. 22. 1. Okręgowy zjazd odbywa się raz w roku i jest zwoływany przez okręgową radę.

2. Nadzwyczajny okręgowy zjazd zwołuje okręgowa rada:

- 1) z własnej inicjatywy,
- 2) na wniosek Naczelnej Rady,
- 3) na wniosek okręgowej komisji rewizyjnej,
- 4) na wniosek co najmniej 1/5 członków okręgowej izby.

3. Nadzwyczajny okręgowy zjazd zwołuje się w ciągu miesiąca od dnia wpływu wniosku.

Art. 23. Okręgowy zjazd w szczególności:

- 1) ustala zasady gospodarki finansowej izby oraz uchwała budżet,
- 2) rozpatruje i zatwierdza roczne i kadencyjne sprawozdania okręgowej rady, okręgowej komisji rewizyjnej, okręgowego sądu i okręgowego rzecznika,
- 3) ustala liczbę członków oraz szczegółową organizację, zasady i tryb działania organów izby,
- 4) dokonuje wyboru przewodniczącego i członków: okręgowej rady, okręgowej komisji rewizyjnej, okręgowego sądu oraz wybiera okręgowego rzecznika i jego zastępców,
- 5) wybiera delegatów na Krajowy Zjazd,
- 6) odwołuje członków organów izby przed upływem kadencji,
- 7) udziela absolutorium ustępującej okręgowej radzie,
- 8) podejmuje uchwały w innych sprawach objętych zakresem działania izby.

Art. 24. 1. Okręgowa rada wykonuje zadania samorządu na obszarze działania izby, a w szczególności:

- 1) wykonuje uchwały okręgowego zjazdu,
- 2) stwierdza prawo wykonywania zawodów pielęgniarki i położnej,
- 3) prowadzi rejestr pielęgniarek i rejestr położnych,
- 4) dokonuje wpisu członków na listę okręgowej izby oraz skreśla ich z tej listy,
- 5) powołuje komisje problemowe i kieruje ich pracą,
- 6) prowadzi bieżące sprawy izby i wykonuje zadania zlecone przez Naczelną Radę,
- 7) składa roczne i kadencyjne sprawozdania z działalności oraz wykonania budżetu przed okręgowym zjazdem,
- 8) współpracuje z terenowymi organami administracji rządowej oraz z samorządem terytorialnym.

2. Do uchwały okręgowej rady w sprawie stwierdzenia prawa wykonywania zawodu, wpisania na listę członków okręgowej rady bądź skreślenia z tej listy stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego odnoszące się do decyzji administracyjnych.

3. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej może zaskarżyć do Naczelnego Sądu Administracyjnego prawomocną uchwałę, o której mowa w ust. 2, z powodu jej niezgodności z prawem, w trybie określonym w Kodeksie postępowania administracyjnego.

4. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej w porozumieniu z Naczelną Radą, w drodze rozporządzenia, określa tryb postępowania w sprawach stwierdzania prawa wykonywania zawodu pielęgniarki lub położnej.

5. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej określa sposób prowadzenia rejestru pielęgniarek i rejestru położnych.

Art. 25. 1. W skład prezydium okręgowej rady wchodzi: przewodniczący rady wybrany przez okręgowy zjazd oraz wybrani przez radę spośród jej członków: wiceprzewodniczący, sekretarz, skarbnik i członkowie.

2. Prezydium działa w imieniu rady w sprawach określonych jej uchwałą, z wyjątkiem spraw określonych w art. 24 ust. 1 pkt 7.

3. Przewodniczącemu okręgowej komisji rewizyjnej, przewodniczącemu okręgowego sądu oraz okręgowemu rzecznikowi służy prawo do udziału w posiedzeniach okręgowej rady i jej prezydium.

Art. 26. Okręgowa komisja rewizyjna:

- 1) kontroluje działalność, w szczególności finansową i gospodarczą, okręgowej rady,
- 2) składa sprawozdania okręgowemu zjazdowi i Naczelnej Komisji Rewizyjnej,
- 3) występuje z wnioskiem w sprawie udzielenia absolutorium okręgowej radzie.

Art. 27. Okręgowy sąd:

- 1) rozpatruje sprawy z zakresu odpowiedzialności zawodowej pielęgniarek i położnych wniesione przez okręgowego rzecznika oraz sprawuje sądownictwo polubowne,
- 2) składa okręgowej radzie okresowe informacje o stanie prowadzonych spraw,
- 3) składa okręgowemu zjazdowi roczne i kadencyjne sprawozdania.

Art. 28. Okręgowy rzecznik prowadzi postępowanie wyjaśniające oraz sprawuje funkcję oskarżyciela w sprawach z zakresu odpowiedzialności zawodowej pielęgniarek i położnych.

Rozdział 5

Organy Naczelnej Izby

Art. 29. Najwyższym organem Naczelnej Izby jest Krajowy Zjazd.

Art. 30. 1. W Krajowym Zjeździe biorą udział delegaci wybrani przez okręgowe zjazdy oraz, z głosem doradczym, nie będący delegatami członkowie ustępujących organów Naczelnej Izby, wymienionych w art. 13 pkt 2—5.

2. Liczbę delegatów z poszczególnych okręgowych izb określa Naczelna Rada.

3. Krajowy Zjazd zwołuje Naczelna Rada co cztery lata.

4. Nadzwyczajny Krajowy Zjazd zwołuje Naczelna Rada:

- 1) z własnej inicjatywy,
- 2) na wniosek Naczelnej Komisji Rewizyjnej,
- 3) na wniosek co najmniej 1/3 okręgowych rad.

5. Nadzwyczajny Krajowy Zjazd zwołuje się w ciągu trzech miesięcy od dnia wpływu wniosku.

Art. 31. Krajowy Zjazd w szczególności:

- 1) uchwała zasady etyki zawodowej,
- 2) ustala standardy zawodowe i standardy kwalifikacji zawodowych pielęgniarek i położnych obowiązujące na poszczególnych stanowiskach pracy,
- 3) zajmuje stanowisko w sprawie kierunków rozwoju pielęgniarstwa,
- 4) uchwała program działania samorządu,
- 5) uchwała regulaminy organów Naczelnej Izby i ramowe regulaminy organów okręgowych izb,
- 6) ustala regulamin wyborów do organów izb oraz tryb odwoływania ich członków,
- 7) ustala liczbę członków organów Naczelnej Izby i liczbę zastępców Naczelnego Rzecznika,
- 8) wybiera Prezesa i członków Naczelnej Rady, przewodniczącego i członków Naczelnej Komisji Rewizyjnej i Naczelnego Sądu oraz Naczelnego Rzecznika i jego zastępców,
- 9) uchwała zasady gospodarki finansowej Naczelnej Izby,
- 10) rozpatruje i zatwierdza sprawozdania organów Naczelnej Izby,

- 11) określa wysokość składki członkowskiej oraz zasady jej podziału,
- 12) podejmuje uchwałę w sprawie udzielenia absolutorium Naczelnej Radzie.

Art. 32. 1. W skład Naczelnej Rady wchodzi:

- 1) Prezes Naczelnej Rady,
- 2) członkowie wybrani przez Krajowy Zjazd,
- 3) przewodniczący okręgowych rad.

2. Naczelna Rada wybiera spośród siebie Prezydium. Prezydium Naczelnej Rady stanowią: Prezes i wybrani przez Naczelną Radę wiceprezesi, sekretarz, skarbnik i członkowie.

3. Prezydium działa w imieniu rady w sprawach określonych jej uchwałą, z wyjątkiem uchwalenia budżetu.

Art. 33. 1. Naczelna Rada kieruje działalnością samorządu w okresie między Krajowymi Zjazdami, a w szczególności:

- 1) wykonuje uchwały Krajowego Zjazdu,
- 2) analizuje i opiniuje kierunki rozwoju ochrony zdrowia ludności,
- 3) przygotowuje wnioski dotyczące zasad etyki zawodowej,
- 4) reprezentuje samorząd,
- 5) rozpatruje odwołania od uchwał okręgowych rad,
- 6) uchwała budżet organów Naczelnej Izby oraz rozpatruje sprawozdanie z jego wykonania,
- 7) podejmuje uchwały w innych sprawach należących do samorządu, nie zastrzeżonych dla innych organów,
- 8) ustala wzory pieczęci organów samorządu.

2. Naczelna Rada może powoływać stałe lub doraźne komisje lub zespoły robocze.

3. Naczelna Rada może zwrócić się do okręgowej rady o podjęcie uchwały w określonej sprawie należącej do zakresu jej działania. Uchwała okręgowej rady powinna być podjęta w ciągu miesiąca od dnia doręczenia uchwały Naczelnej Rady.

4. Naczelna Rada uchyla uchwałę okręgowej rady sprzeczną z prawem, regulaminem wydanym na podstawie ustawy lub uchwałą wyższego organu.

Art. 34. W posiedzeniach Naczelnej Rady i jej prezydium mają prawo uczestniczyć, z głosem doradczym, Przewodniczący Naczelnej Komisji Rewizyjnej, Przewodniczący Naczelnego Sądu oraz Naczelny Rzecznik.

Art. 35. Naczelna Komisja Rewizyjna:

- 1) kontroluje działalność, w szczególności finansową i gospodarczą, Naczelnej Rady oraz instytucji samopomocowych,
- 2) przedstawia Krajowemu Zjazdowi sprawozdanie wraz z wnioskiem w sprawie absolutorium dla Naczelnej Rady,
- 3) przedstawia Naczelnej Radzie coroczne informacje o wynikach przeprowadzonych kontroli,
- 4) sprawuje nadzór nad działalnością okręgowych komisji rewizyjnych.

Art. 36. Naczelny Sąd:

- 1) rozpoznaje sprawy z zakresu odpowiedzialności zawodowej pielęgniarek i położnych,
- 2) składa Naczelnej Radzie okresowe sprawozdania o stanie prowadzonych spraw,
- 3) składa Krajowemu Zjazdowi sprawozdanie kadencyjne.

Art. 37. Naczelny Rzecznik prowadzi postępowanie w sprawach odpowiedzialności zawodowej pielęgniarek i położnych, o których mowa w art. 40 ust. 3, oraz sprawuje funkcję oskarżyciela przed Naczelnym Sądem.

Rozdział 6

Odpowiedzialność zawodowa

Art. 38. Członkowie samorządu podlegają odpowiedzialności zawodowej przed sądami pielęgniarek i położnych za postępowanie sprzeczne z zasadami etyki zawodowej oraz za zawinione naruszenie przepisów dotyczących wykonywania zawodu pielęgniarki i położnej.

Art. 39. 1. Sąd pielęgniarek i położnych może orzec jedną z następujących kar:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana,
- 3) zakaz pełnienia funkcji kierowniczych w zakładach służby zdrowia na okres od 1 do 5 lat,
- 4) zawieszenie prawa wykonywania zawodu pielęgniarki lub położnej na okres od 6 miesięcy do 3 lat,
- 5) pozbawienie prawa wykonywania zawodu pielęgniarki lub położnej.

2. Pielęgniarsce i położnej, ukaranej przez Naczelny Sąd w II instancji karą wymienioną w ust. 1 pkt 4 i 5, przysługuje prawo wniesienia odwołania do Sądu Najwyższego w terminie 14 dni od daty doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem.

Art. 40. 1. Sprawy odpowiedzialności zawodowej pielęgniarek i położnych rozpatrują okręgowe sądy i Naczelny Sąd.

2. Okręgowy sąd orzeka jako I instancja; w sprawach członków okręgowej rady i okręgowej komisji rewizyjnej orzeka okręgowy sąd wyznaczony przez Naczelny Sąd.

3. Naczelny Sąd:

- 1) rozpatruje odwołania od orzeczeń okręgowych sądów,
- 2) orzeka jako I instancja w sprawach odpowiedzialności zawodowej członków: Naczelnej Rady, Naczelnej Komisji Rewizyjnej, Naczelnego Sądu, Naczelnego Rzecznika i jego zastępców, a także członków okręgowych sądów, okręgowych rzeczników i ich zastępców,
- 3) rozpatruje odwołania od orzeczeń wydanych w trybie określonym w pkt 2.

Art. 41. 1. Pielęgniarka lub położna, wobec której sąd w I instancji orzekł karę wymienioną w art. 39 ust. 1 pkt 3, 4 i 5, może być przez ten sąd tymczasowo zawieszona w czynnościach zawodowych. Postanowienie o zawieszeniu wydaje sąd z urzędu lub na wniosek rzecznika.

2. Postanowienie sądu o tymczasowym zawieszeniu jest natychmiast wykonalne. Jeżeli okres tymczasowego zawieszenia trwa dłużej niż trzy miesiące, Naczelny Sąd bada z urzędu zasadność zawieszenia.

3. Za okres tymczasowego zawieszenia w czynnościach zawodowych pielęgniarka i położna zachowuje prawo do dotychczasowego wynagrodzenia oraz do innych świadczeń ze stosunku pracy. Zakład pracy może w tym czasie powierzyć pielęgniarsce lub położnej, za jej zgodą, wykonywanie innej pracy.

Art. 42. 1. W razie niewinnienia lub umorzenia postępowania w wyniku rewizji nadzwyczajnej lub wznowienia postępowania, pielęgniarsce i położnej przysługuje roszczenie w stosunku do okręgowej izby o odszkodowanie za szkodę pozostającą w związku przyczynowym z prowadzonym postępowaniem lub wydanym orzeczeniem.

2. Roszczenie o odszkodowanie wygasa w razie niezgłoszenia wniosku w terminie rocznym od daty uprawomocnienia się orzeczenia, o którym mowa w ust. 1.

3. W sprawach roszczeń o odszkodowanie orzeka sąd powszechny.

Art. 43. Na wniosek pielęgniarki lub położnej orzeczenie o uniewinnieniu lub umorzeniu postępowania w jej sprawie z zakresu odpowiedzialności zawodowej podlega opublikowaniu w organie prasowym samorządu.

Art. 44. 1. Pielęgniarka lub położna, zawieszona w prawie wykonywania zawodu lub tymczasowo zawieszona w czynnościach zawodowych, nie może wykonywać praktyki zawodowej w żadnej formie.

2. Kara pozbawienia prawa wykonywania zawodu pociąga za sobą skreślenie z listy członków okręgowej izby bez prawa ubiegania się o ponowny wpis.

3. W razie prawomocnego ukarania karą wymienioną w art. 39 ust. 1 pkt 4 i 5, stosunek pracy pielęgniarki lub położnej wygasa z mocy prawa. Wygaśnięcie to pociąga za sobą skutki, jakie przepisy prawa wiążą z rozwiązaniem umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika.

4. W razie uniewinnienia, umorzenia postępowania w wyniku rewizji nadzwyczajnej lub wznowienia postępowania, pielęgniarka lub położna, z którą stosunek pracy wygasł na podstawie ust. 3, powinna być ponownie zatrudniona, jeżeli zgłosi ona gotowość powrotu do zakładu pracy w ciągu 14 dni od uprawomocnienia się orzeczenia uniewinniającego lub umarzającego postępowanie.

Art. 45. 1. Jeżeli w postępowaniu w sprawie odpowiedzialności zawodowej świadek lub biegły nie stawiał się na rozprawę bez usprawiedliwienia albo bezpodstawnie odmawia zeznań, sąd pielęgniarek i położnych może zwrócić się do sądu rejonowego, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby wezwanej, o przesłuchanie jej w charakterze świadka lub biegłego na okoliczności wskazane przez sąd pielęgniarek i położnych. O terminie przesłuchania sąd zawiadamia strony, a protokół przesłuchania przesyła sądowi pielęgniarek i położnych.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli świadek lub biegły nie stawiał się bez usprawiedliwienia na wezwanie rzecznika odpowiedzialności zawodowej albo bezpodstawnie odmawia złożenia przed nim zeznań.

Art. 46. Postępowanie w sprawie odpowiedzialności zawodowej o ten sam czyn toczy się niezależnie od postępowania karnego lub postępowania dyscyplinarnego wszczętego w jednostce organizacyjnej, w której przepisy szczególnie przewidują takie postępowanie. Może ono jednak być zawieszane do czasu ukończenia postępowania karnego.

Art. 47. 1. Postępowania w sprawie odpowiedzialności zawodowej nie wszczynają się, a wszczęte umarza, jeżeli zaszła okoliczność, która według Kodeksu postępowania karnego wyłącza ściganie.

2. W razie śmierci obwinionego przed ukończeniem postępowania w sprawie odpowiedzialności zawodowej, toczy się ono nadal, jeżeli zażąda tego w terminie dwóch miesięcy od daty zgonu obwinionego jego małżonek, krewny w linii prostej, brat lub siostra.

Art. 48. 1. Nie można wszcząć postępowania w sprawie odpowiedzialności zawodowej, jeżeli od chwili popełnienia czynu upłynęły trzy lata.

2. Jeżeli czyn zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie w sprawie odpowiedzialności zawodowej nie następuje wcześniej niż przedawnienie karne.

3. Bieg przedawnienia przerywa każda czynność rzecznika odpowiedzialności zawodowej.

4. Karalność przewinienia ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło 5 lat.

Art. 49. 1. Naczelna Rada prowadzi rejestr ukaranych pielęgniarek i położnych.

2. Usunięcie z rejestru ukaranych zapisu o ukaraniu następuje z urzędu po upływie:

- 1) 1 roku od uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu karą nagany lub upomnienia,
- 2) 2 lat od zakończenia kary zakazu pełnienia funkcji kierowniczych w zakładach służby zdrowia,
- 3) 3 lat od zakończenia kary zawieszenia prawa wykonywania zawodu,

jeżeli pielęgniarka lub położna nie zostanie w tym czasie ukarana lub nie zostanie wszczęte przeciwko niej postępowanie w sprawie odpowiedzialności zawodowej.

3. Nie usuwa się z rejestru zapisu o karze pozbawienia prawa do wykonywania zawodu.

Art. 50. Obwiniony może przybrać w postępowaniu w sprawie odpowiedzialności zawodowej obrońców.

Art. 51. 1. Od prawomocnego orzeczenia w sprawie odpowiedzialności zawodowej rewizję nadzwyczajną do Sądu Najwyższego mogą wnieść: Minister Sprawiedliwości, Rzecznik Praw Obywatelskich, Minister Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Prezes Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych.

2. Rewizja nadzwyczajna na niekorzyść ukaranego może być wniesiona w ciągu 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

Art. 52. Członkowie sądów pielęgniarek i położnych w zakresie orzekania są niezawiśli i podlegają tylko ustawom oraz obowiązującym zasadom etyki zawodowej.

Art. 53. W skład Naczelnego Sądu orzekającego w II instancji wchodzi również, obok sędziów Naczelnego Sądu, sędziowie Sądu Najwyższego wskazani przez I Prezesa Sądu Najwyższego.

Art. 54. 1. W sprawach nie uregulowanych w ustawie do postępowania w sprawie odpowiedzialności zawodowej stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

2. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe przepisy dotyczące postępowania w sprawach odpowiedzialności zawodowej pielęgniarek i położnych.

Rozdział 7

Polubowne rozstrzygnięcie sporów

Art. 55. 1. Okręgowy sąd, za zgodą stron wyrażoną na piśmie, może rozpatrywać jako sąd polubowny spory między samymi pielęgniarkami i położnymi, między pielęgniarkami i położnymi a innymi pracownikami lub instytucjami służby zdrowia, a także między pielęgniarkami i położnymi a innymi osobami, jeżeli spory te dotyczą wykonywania zawodu pielęgniarki lub położnej.

2. W sprawach, o których mowa w ust. 1, okręgowy sąd stosuje odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego.

Rozdział 8

Majątek i gospodarka finansowa

Art. 56. Samorząd może prowadzić działalność gospodarczą.

Art. 57. 1. Na majątek samorządu pielęgniarek i położnych składają się środki finansowe oraz mienie ruchome i nieruchome.

2. Majątek samorządu powstaje:

- 1) ze składek członkowskich,
- 2) z zapisów, darowizn, dotacji,
- 3) z wpływów z działalności gospodarczej,
- 4) z innych wpływów.

3. Majątkiem izby zarządza właściwa rada.

Art. 58. Izby pielęgniarek i położnych otrzymują z budżetu państwa środki finansowe na pokrycie kosztów tych czynności określonych w ustawie, które dotychczas były wykonywane przez organy administracji państwowej.

Art. 59. Nie opłacone w terminie składki członkowskie i koszty postępowania w sprawach odpowiedzialności zawodowej podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Rozdział 9

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 60. W rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o położnych (Dz. U. z 1934 r. Nr 5, poz. 41 i Nr 110, poz. 976) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. Właściwa okręgowa rada pielęgniarek i położnych może stwierdzić prawo wykonywania zawodu położnej osobie, która ukończyła szkołę położnych za granicą, uznaną przez Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej za równorzędną z dyplomem polskiej szkoły pielęgniarek lub położnych.”

2) art. 4 otrzymuje brzmienie:

„Art. 4. 1. Przed przystąpieniem do wykonywania zawodu położna obowiązana jest uzyskać we właściwej okręgowej radzie pielęgniarek i położnych stwierdzenie prawa wykonywania zawodu.

2. Okręgowa rada pielęgniarek i położnych wydaje pielęgniarcze zaświadczenie o prawie wykonywania zawodu.

3. Położna, która zgłosiła zamiar wykonywania zawodu po upływie pięciu lat od ukończenia nauki lub która przerwała wykonywanie zawodu na okres dłuższy niż pięć lat, może być zobowiązana przez okręgową radę pielęgniarek i położnych do uprzedniego odbycia przeszkolenia. Program i zasady przeszkolenia ustala okręgowa rada pielęgniarek i położnych.”

3) art. 5 otrzymuje brzmienie:

„Art. 5. 1. Położna ujawniająca niezdolność do wykonywania zawodu, wywołaną w szczególności chorobą psychiczną, narkomanią, alkoholizmem, niedołęstwem lub kalectwem, może być pozbawiona, przez okręgową radę pielęgniarek i położnych, prawa wykonywania zawodu na stałe lub na okres trwania niezdolności, na podstawie orzeczenia komisji lekarskiej.

2. W przypadku gdy położna odmawia poddania się badaniu przez komisję wymienioną w ust. 1 lub gdy okręgowa rada pielęgniarek i położnych na podstawie wyników postępowania wyjaśniającego uzna, że dal-

sze wykonywanie zawodu przez położną grozi niebezpieczeństwem dla osób, nad którymi sprawuje opiekę, okręgowa rada pielęgniarek i położnych może zawiesić położną w prawie wykonywania zawodu.

3. Postępowanie w sprawach pozbawienia prawa wykonywania zawodu jest poufne.

4. Do uchwały okręgowej rady pielęgniarek i położnych w sprawie pozbawienia prawa wykonywania zawodu w przypadkach, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego odnoszące się do decyzji administracyjnej.

5. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej może zaskarżyć do Naczelnego Sądu Administracyjnego prawomocną uchwałę organów samorządu w sprawach, o których mowa ust. 1, z powodu jej niezgodności z prawem, w trybie określonym w Kodeksie postępowania administracyjnego.

6. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej, po uzgodnieniu z Naczelną Radą Pielęgniarek i Położnych, określa szczegółowe zasady i tryb postępowania w sprawach dotyczących pozbawienia i zawieszenia prawa wykonywania zawodu.”

4) art. 13 i art. 14 skreśla się.

Art. 61. 1. W ustawie z dnia 21 lutego 1935 r. o pielęgniarstwie (Dz. U. Nr 27, poz. 199) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Właściwa okręgowa rada pielęgniarek i położnych może stwierdzić prawo wykonywania zawodu pielęgniarki osobie, która ukończyła szkołę pielęgniarską za granicą, uznaną przez Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej za równorzędną z dyplomem polskiej szkoły pielęgniarskiej.”

b) ust. 4 skreśla się;

2) art. 5 otrzymuje brzmienie:

„Art. 5. 1. Przed przystąpieniem do wykonywania zawodu pielęgniarka obowiązana jest uzyskać, we właściwej okręgowej radzie pielęgniarek i położnych, stwierdzenie prawa wykonywania zawodu.

2. Okręgowa rada pielęgniarek i położnych wydaje pielęgniarcze zaświadczenie o prawie wykonywania zawodu.

3. Pielęgniarka, która zgłosiła zamiar wykonywania zawodu po upływie pięciu lat od ukończenia nauki lub która przerwała wykonywanie zawodu na okres dłuższy niż pięć lat, może być zobowiązana przez okręgową radę pielęgniarek i położnych do uprzedniego odbycia przeszkolenia. Program i zasady przeszkolenia ustala okręgowa rada pielęgniarek i położnych.”

3) art. 6 otrzymuje brzmienie:

„Art. 6. 1. Pielęgniarka ujawniająca niezdolność do wykonywania zawodu, wywołaną w szczególności chorobą psychiczną, narkomanią,

alkoholizmem, niedołęstwem lub kalectwem, może być pozbawiona, przez okręgową radę pielęgniarek i położnych, prawa wykonywania zawodu na stałe lub na okres trwania niezdolności na podstawie orzeczenia komisji lekarskiej.

2. W przypadku gdy pielęgniarka odmawia poddania się badaniu przez komisję wymienio-
ną w ust. 1 lub gdy okręgowa rada pielę-
gniarek i położnych, na podstawie wyników
postępowania wyjaśniającego, uzna, że dal-
sze wykonywanie zawodu przez pielęgniarkę
grozi niebezpieczeństwem dla osób, nad któ-
rymi sprawuje opiekę, okręgowa rada pielę-
gniarek i położnych może zawiesić pielęgniarkę
w prawie wykonywania zawodu.
3. Postępowanie w sprawach pozbawienia pra-
wa wykonywania zawodu jest poufne.
4. Do uchwały okręgowej rady pielęgniarek
i położnych w sprawie pozbawienia prawa
wykonywania zawodu w przypadkach,
o których mowa w ust. 1, stosuje się prze-
pisy Kodeksu postępowania administracyj-
nego odnoszące się do decyzji administracyj-
nej.
5. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej może
zaskarżyć do Naczelnego Sądu Administra-
cyjnego prawomocną uchwałę organów sa-
morządu w sprawach, o których mowa w ust.
1, z powodu jej niezgodności z prawem
w trybie określonym w Kodeksie postępowania
administracyjnego.
6. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej, po
uzgodnieniu z Naczelną Radą Pielęgniarek
i Położnych, określa szczegółowe zasady
i tryb postępowania w sprawach dotyczą-
cych pozbawienia i zawieszenia prawa wy-
konywania zawodu.”;

4) w art. 22:

- a) dotychczasowa treść otrzymuje oznaczenie ust. 1,
- b) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:
„2. Ilekroć w ustawie jest mowa o „pielęgniarence”,
należy przez to rozumieć również „asystentkę
pielęgniarską.”

2. Użyte w ustawie, o której mowa w ust. 1, określenie
„prawo wykonywania praktyki pielęgniarskiej” jest „prawem
wykonywania zawodu” w rozumieniu niniejszej ustawy.

Rozdział 10

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 62. 1. Pielęgniarki i położne, które w dniu wejścia
w życie ustawy posiadały prawo wykonywania zawodu
w rozumieniu dotychczas obowiązujących przepisów, za-
chowują to prawo.

2. Pielęgniarki i położne, które w dniu wejścia w życie
ustawy figurowały w rejestrach prowadzonych przez organy
administracji państwowej, wpisuje się z urzędu na listę
członków właściwej okręgowej izby.

Art. 63. 1. Czyny pielęgniarek i położnych popełnione
przed dniem wejścia w życie ustawy, a stanowiące w myśl
przepisów dotychczasowych wykroczenia zawodowe, uwa-

ża się za przewinienia w zakresie odpowiedzialności zawo-
dowej w rozumieniu ustawy.

2. Sprawy wszczęte przez komisje kontroli zawodowej,
a nie zakończone prawomocnie, a także sprawy wszczęte
przez rzeczników dobra służby zdrowia lub prowadzo-
ne przed komisjami kontroli zawodowej, podlegają prze-
kazaniu odpowiednio właściwym rzecznikom lub sądom pie-
lęgniarek i położnych w ciągu trzech miesięcy od dnia
wejścia w życie ustawy i są nadal prowadzone według jej
przepisów.

Art. 64. Do czasu uchwalenia zasad etyki zawodo-
wej pielęgniarek i położnych, o których mowa w art. 31
pkt 1, sądy pielęgniarek i położnych stosują „Zasady etyki
zawodowej polskiej pielęgniarki i położnej”, opracowane
przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Pielęgniars-
kiego.

Art. 65. Do czasu wydania przepisów wykonawczych
przewidzianych w ustawie zachowują moc przepisy dotych-
czasowe, o ile nie są z nią sprzeczne.

Art. 66. Do członków samorządu pielęgniarek i po-
łożnych nie mają zastosowania przepisy ustawy z dnia
18 lipca 1950 r. o odpowiedzialności zawodowej fa-
chowych pracowników służby zdrowia (Dz. U. Nr 36,
poz. 332).

Art. 67. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej po
zasięgnięciu opinii Ogólnopolskiego Komitetu Organizacyj-
nego Izby Pielęgniarek i Położnych powoła, w terminie
1 miesiąca od dnia ogłoszenia ustawy, Komitet Organizacyj-
ny Samorządu Pielęgniarek i Położnych, zwany dalej „Komi-
tetem”.

Art. 68. 1. Zadaniem Komitetu jest:

- 1) opracowanie regulaminów: wyboru delegatów na Kra-
jowy Zjazd i wyboru organów okręgowych izb oraz
projektu regulaminu pierwszego Krajowego Zjazdu,
- 2) ustalenie liczby, obszaru i siedzib tymczasowych okrę-
gowych izb,
- 3) zwołanie, zgodnie z przepisami ustawy, pierwszych
zjazdów tymczasowych okręgowych izb oraz Krajowego
Zjazdu.

2. Do czasu wyboru krajowych organów samorządu
Komitet ma uprawnienia Naczelnej Rady.

3. Do członków Komitetu, delegatów na pierwszy Kra-
jowy Zjazd oraz osób wykonujących czynności związane
z organizacją samorządu stosuje się odpowiednio przepisy
art. 19.

4. Prezydenci i burmistrzowie miast, na których tere-
nie ustalono siedziby Naczelnej Izby i okręgowych izb,
zapewnią warunki lokalowe i techniczne niezbędne dla ich
działalności.

5. Koszty działania Komitetu pokrywa Skarb Pań-
stwa.

Art. 69. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia,
z wyjątkiem art. 7, art. 8, art. 38 — 55, art. 62, art. 63 oraz art.
66, które wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia
ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*